

Služba duchovních ve věznicích v ČR

Službu duchovních ve věznicích odstartovala změna politického systému v roce 1989. V atmosféře do té doby nepoznané svobody došlo k spontánnímu prolomení státních tabu a k zprvu dosti chaotickému vězeňskému působení duchovních i laiků z různých církví tehdy ještě celého Československa. Na základě dohody státních institucí s představiteli církví vznikly seznamy duchovních, jimž byl povolen vstup do zařízení v rámci dobrovolné duchovní činnosti. I když na samém počátku působily církve na "vlastní pěst", záhy v důsledku pohnuté atmosféry v postkomunistické zemi bylo zřejmé, že bez vzájemné spolupráce tradičních církví se duchovní činnost ve vězeních neobejde.

Z původního společenství duchovních oslovených potřebou služby ve věznicích vzniklo v roce 1994 vědomě nadkonfesijní občanské sdružení Vězeňská duchovenská péče (VDP), jež sdružovalo dobrovolné církevní pracovníky, kněze, kazatele, faráře i členy farností a sborů. Na přelomu let 1997-98 rozhodla tehdejší ministryně spravedlnosti JUDr. Vlasta Parkanová při audienci delegace VDP o vzniku profesionální vězeňské duchovní služby. První „referenti duchovní služby“ začali působit v polovině roku 1998 jako součást odboru výkonu vazby a trestu na Generálním ředitelství Vězeňské služby ČR. Forma zaměstnaneckého poměru byla jedinou cestou, jak umožnit duchovním poměrně svobodné fungování v poměrech vojensky řízené organizace.

K prvním „referentům“ patřilo deset duchovních ze sedmi církví, zaměstnání byli ovšem většinou pouze na dílčí úvazky vedle svých farních a sborových povinností. Počátkem nového tisíciletí se změnila terminologie označení profesionálních vězeňských duchovních z „referentů duchovní služby“ na vězeňské kaplany současně s jejich přeřazením z Generálního ředitelství na jednotlivé věznice. Do funkce hlavního kaplana VS ČR byl jmenován Mgr. Bohdan Pivoňka, farář Českobratrské církve evangelické, který byl ve VS ČR na částečný úvazek zaměstnán již od roku 1993 a do té doby vedl VDP. Bohdan Pivoňka byl spolu se svým tehdejším zástupcem trvalým jáhnem Mgr. Ottou Brochem 17.5.2002 slavnostně uveden do služby hlavního kaplana se souhlasem České biskupské konference a Ekumenické rady církví v ČR v evangelickém chrámu Páně v Praze na Vinohradech, za účasti předsedy ČBK arcibiskupa Mons. Jana Graubnera, předsedy ERC biskupa Mgr. Vladislava Volného, generální ředitelky VS ČR Mgr. Kamily Meclové, předsedkyně VDP Renaty Balcarové a dalších zástupců státní správy a ekumenické veřejnosti.

Od 1.1.2010 byla do funkce hlavní kaplanky po širší debatě v církevních grémiích, Vězeňské duchovní službě a na základě stanoviska Rady pro duchovní službu ve věznicích a ústavech přijata Mgr. Květoslava Jakubalová, absolventka KTF UK a dlouholetá kaplanka ve věznici Rýnovice. Jejím zastupováním byl pověřen Mgr. Bc. Martin Škoda z Církve bratrské, kaplan ve věznici Stráž pod Ralskem. Zástupcem koordinátorem zůstává na dílčí úvazek Mgr. Bohdan Pivoňka. Slavnostní vyslání do služby proběhne v kostele sv. Vojtěcha v úterý 23.3.2010 v 17 hodin.

Ve Vězeňské duchovní službě slouží v ekumenickém obsazení celkem 34 kaplanů a kaplanek. Jejich církevní příslušnost: 10 římských katolíků, 9 českobratrských evangelíků, 5 adventistů, 3 pravoslavní, 3 z Církve bratrské, a po jednom kaplanovi z církví Československé husitské, Evangelické metodistické, Apoštolské a Slezské evangelické a.v.

Mgr. Bohdan Pivoňka